

Előszó

Jelen számunkat Steiger Kornél 75. születésnapja alkalmából állítottuk össze. Az ünnepeket Mogyoródi Emese később a mi nevünkben is köszönti, ezért itt a szerkesztési elveket emelnénk ki. Egyrészt azokat a kollégákat kértük fel, akik a *Töredékes hagyomány*-ban nem szerepeltek,¹ másrészt olyan szövegeknek adtunk helyet, melyek kötődnek Steiger Kornél eddigi, gazdag életművének valamely szegmenséhez (ilyenek például a görög filozófia homéroszi előzményei, a szókratészi kérdések, Platón- és Arisztotelészfordítások, Timón és a hagyományozás problémája, a sztoikus filozófia, beleértve Marcus Aurelius, Epiktétosz, és kommentátora, Szimplikiosz műveinek gondozását). A kötetnek a *Pszükhé* címet adtuk, hiszen a tanulmányok a lélek fogalma mentén tematikus egységet alkotnak. Itt is szeretnénk köszönetet mondani a szerzőknek, illetve azoknak a bírálóknak, akik a cikkeket szakmailag lektorálták és konstruktív észrevételeikkel jobbá tették.

Az ünnepi összeállítást Aphrodisziaszi Alexandrosz *A lélek* című munkájának reprezentációról szóló része nyitja meg, a szöveget Hangai Attila fordította és látta el kommentárokkal. A következő két dolgozat Platón *Phaidónját* vizsgálja megszokottan nem mondható szempontokból: míg Bárány István arra mutat rá, hogyan történik meg a homéroszi eposzok *pszükhé*-képeinek radikális ártértelemezése a halál után is belátásra képes lélek bevezetésével, addig Rosta Kosztasz arra keresi a választ, hogy a szókratészi affektív meggyőzés (*peithó*) milyen hatást képes gyakorolni a beszélgetőtársak lelkére, illetve a meggyőzés milyen elmélete olvasható ki a dialógusból. Ezt követően Veres Máté a pürrhóni alaptételek és szkeptikus lelkiállapot nyomába ered az Arisztoklész-testimónium alapján, megkülönböztetve egymástól két különböző, metafizikai és episztemológiai olvasatot. A blokk második felének írásai valamilyen módon mind a sztoikus filozófiához kötődnek. Elsőként Németh Attila a lelkiismeret (*conscientia*) fogalmát tekinti át Seneca műveiben, illetve azt veszi górcső alá, hogyan illeszkedik a fogalom a korábbi, egymástól eltérő sztoikus emóciófelfogásokhoz. Másodikként Hendrik Nikoletta elemzi a jelen pillanat fogalmát és központi szerepét Marcus Aurelius lélekgyakorlataiban, körvonalazva egy újfajta sztoikus cselekvéseméleti modellt. Harmadikként Guba Ágoston tesz kísérletet arra, hogy a plótinوسي gondolkodáson belül a különféle, alsóbb- és felsőbbrendű egyéni léletípusokat rendszerben ábrázolja, kulcsszereppel ruházva fel az epiktétoszi szabad választáshoz (*proaireszisz*) való viszonyt. Végül Lautner Péter Szimplikiosz az epiktétoszi *Kézikönyvecskéhez* írott kommentárja kapcsán mutat rá arra, hogy a neoplatonikus szerző itt kifejtett nézete a lélekről – megint

¹ Ez a Steiger Kornél 60. születésnapjára szerkesztett kötet (Betegh Gábor et al., szerk. 2007. *Töredékes hagyomány*. Budapest: Akadémiai).

csak a szabad választás működése alapján – markánsan eltér az elemzett műben megismerhető sztoikus lélekfelfogástól.

A Kritérion rovatot két vitairat és három könyvkritika alkotja. Kéri Dénes ötödik hozzászólóként a praxis-vitát folytatja, míg Paár Tamás Pöntör Jenő '19/1-es számunkban megjelent cikkére válaszol Tőzsér János könyve és szkepticizmusa kapcsán. Kovács Dániel Attila – folytatva az antik tematikát – Németh Attila *Epicurus on the Self*, Kapelner Zsolt Hörcher Ferenc *A Political Philosophy of Conservatism*, Zágorhidi-Czigány Domonkos pedig Bernáth László *Morális felelősség, érdem és kontroll* című könyvei kapcsán közöl szemlét.

Örömmel nyújtjuk át ezt a kötetet, hiszen Steiger Kornél emberileg és szakmailag is meghatározó mindkettőnk számára – ezúton is nagy szeretettel köszöntjük.

Hendrik Nikoletta & Rosta Kosztasz